

"Een schatkamer ging voor me open"

In de voetsporen van Haarlemse wandelpionier Jacobus Craandijk

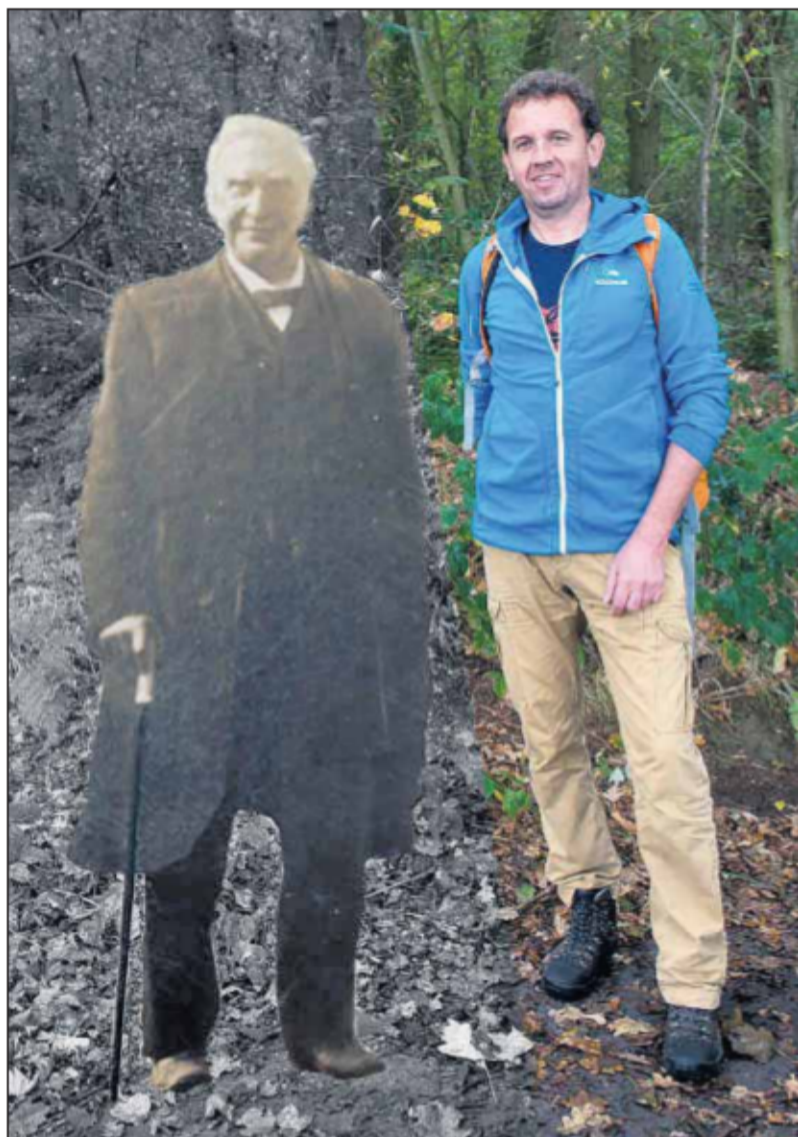
HAARLEM - Onderzoek alles en bewaar het goede, moet de Haarlemse predikant Craandijk aan het eind van de 19de eeuw hebben gedacht. Hij zette letterlijk en figuurlijk het wandelen op de kaart. Met eveneens pen en papier in de hand trad reisjournalist Flip van Doorn in de 21ste eeuw in de voetsporen van zijn verre oudoom en wandelpionier Jacobus Craandijk. Zaterdag 6 juni wordt de wandelgids 'Een' Kloeken Dagmarsch' in de Haarlemse schuilkerk van de Doopsgezinde Gemeente gepresenteerd. Van Doorn vertelt over een veranderend Nederland, ontdekkingen en de rol van toeval.

door Elizabeth Stilma

Aan het eind van de 19de eeuw veranderde Nederland in rap tempo. Het einde van de middeleeuwen was in zicht en de moderne, industriële tijd drong zich op. De predikant Jacobus Craandijk zag het en hoewel hij de vooruitgang toejuichte, wilde hij als een ware gelovige het goede bewaren. Van Doorn: "Craandijk koesterde de mooie dingen uit het verleden en het deed hem pijn dat met de vooruitgang zoveel monumentale gebouwen en natuur verloren gingen. Dus besloot hij met tekenaar Piet Schipperus op pad te gaan en het verdwijnende Nederland vast te leggen. Hij bereidde zich grondig voor en omdat hij tot de gegoede burgerij behoorde, kreeg hij vaak toegang tot landgoederen, die in die tijd voor gewone mensen verboden waren."

Herbeleving

Flip van Doorn is reisjournalist en auteur. Hij fietst en wandelt al jaren door Nederland als hij in 2012 bij toeval ontdekt dat wandelpionier en in het dagelijks leven doopsgezind predikant Jacobus Craandijk een oudoom van zijn oma was. "In de wandelwereld is Craandijk een begrip. Toen bleek dat hij familie van mij is, ben ik op onderzoek uitgegaan. Er ging een complete schatkamer voor me open. Heel veel materiaal was digitaal goed gedocumenteerd. Ik kwam erachter dat de wandelingen die Craandijk

had opgeschreven, nog altijd grotendeels te volgen zijn." Van Doorn besloot letterlijk en figuurlijk in de voetstappen van zijn verre oudoom te treden en herbeleefde de tochten over de generaties heen.

Voorliefde

Elf van deze wandelingen beschreef de reisjournalist in de wandelgids, die zaterdag wordt gepresenteerd. De eerste tocht gaat onder andere door Haarlem, langs Elswout en landgoed De Hartekamp. De wandelende dominee had namelijk een voorliefde voor de stad waar hij ook jaren voorganger was, in de 17e-eeuwse schuilkerk van de Doopsgezinde Gemeente. "Zijn voorkeur

Reisjournalist Flip van Doorn treedt in de voetsporen van verre oudoom en wandelpionier Jacobus Craandijk. Van Doorns wandelgids 'Een' Kloeken Dagmarsch' met elf wandelroutes wordt zaterdag gepresenteerd (Foto: Simone Gerard).

ging uit naar glooiende, heuvelachtige gebieden en monumentale gebouwen. Kennemerland en Haarlem pasten goed in dat plaatje."

Teleurstelling

De boeken van Craandijk waren in tegenstelling tot Van Doorns wandelgids kostbare salontafelboeken met gedetailleerde litho's en beschrijvingen van 75 wandelingen. In een van zijn boeken beschreef hij ook Elswout, waarover hij duidelijk een beetje teleurgesteld was toen hij een eerste blik op het landgoed wierp: Een breede gracht, met een sluis afgesloten, scheidt Elswout van den grooten weg. Ginds ligt het heerenhuis. Welligt hadt gij vóór het middelpunt van zulk een oud en deftig buitengoed wat groot-scher, indrukwekkender aanleg verwacht.'

Het viel Van Doorn op zijn wandelingen mee hoeveel gebouwen en paden er eigenlijk nog steeds zijn. De teloorgang van het verdwijnende Nederland, waar zijn oudoom zo bang voor was, heeft achteraf gezien dus niet zo'n vaart genomen. "Ik denk dat Craandijk daar een grote invloed op heeft gehad. Door zijn omzwervingen en ontdekkingen vast te leggen, heeft hij het wandeltoerisme in gang gezet. Dankzij zijn boeken heeft hij mensen bewust gemaakt van de schoonheid van natuur en monumenten", meldt Van Doorn tot besluit.